

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI VE
EŞİTLİK KURUMU

SİNCAN 1 NOLU F TİPİ YÜKSEK GÜVENLİKLİ
KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARET RAPORU

(Rapor No:2021/16)

(Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 2021 / 266 Sayılı kararında
oybirliği ile kabul edilmiştir.)

KASIM 2021

KISALTMALAR.....	ii
A. GİRİŞ.....	1
B. GENEL BİLGİLER.....	2
B.1. KURUM HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	2
B.1.1. Kurumun Fiziksel Koşulları.....	2
B.1.2. Kurum Personeli	3
B.2. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER.....	3
C. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	3
C.1. FİZİKSEL KOŞULLAR	4
Kurum Kapasitesi	4
Isınma ve Havalandırma.....	4
Suya Erişim	4
Hijyen Koşulları	5
Tek Kişilik Odalar	6
C.2. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLERE DAİR TUTUM, DAVRANIŞ VE HİZMETLERE İLİŞKİN TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER....	6
C.2.1. Yönetim, Personel ve Tutumu	6
Güvenlik, Kamera ve Yangın Söndürme Sistemi.....	7
C.2.2. Dış Dünya ile İletişim ve Açık Havadan Faydalanma.....	8
C.2.3. Sosyal, Kültürel, Mesleki, Eğitsel ve Sportif Etkinlikler	10
C.2.4. Sağlık ve Beslenme.....	12
Sağlık Hizmetleri.....	12
Beslenme	14
D.DEĞERLENDİRME	14
E. TAVSİYELER	15
<i>Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler.....</i>	<i>15</i>
<i>Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler</i>	<i>16</i>

KISALTMALAR

- BM** : Birleşmiş Milletler
- CAT** : Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
- COVID-19** : Yeni Korona Virüs Hastalığı
- CPT** : Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
- TİHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması

A. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6701 sayılı Kanunla, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14 Eylül 2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*
3. 6701 sayılı TİHEK Kanunu'nun 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2/1-k bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.
4. 6701 sayılı TİHEK Kanunu'nun 9/1-j bendinde, kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirme TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.
5. Kapalı ceza infaz kurumları; iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.¹ Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumları ise; iç ve dış güvenlik görevlilerine sahip, firara karşı teknik, mekanik, elektronik ve fizikî

¹ 5275 sayılı Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, madde 8.

engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları sürekli kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasların geçerli olduğu sıkı güvenlik rejimine tâbi hükümlülerin bir veya üç kişilik odalarda barındırıldıkları tesislerdir.²

6. Yukarıda anılan çerçevede, Sincan 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna 24.06.2021 tarihinde bir ziyaret gerçekleştirilmiş olup ziyaret heyetinde ... yer almıştır. Ziyaret COVID-19 salgını nedeniyle “zarar vermeme ilkesi” gözetilerek, temizlik-maske-mesafe kurallarına riayet edilerek gerçekleştirilmiştir.
7. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 09.02.2021 tarih ve 147 nolu toplantısında alınan karar uyarınca Sincan 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna 24.06.2021 tarihinde gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini içermektedir.

B. GENEL BİLGİLER

B.1. KURUM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

B.1.1. Kurumun Fiziksel Koşulları

8. Sincan 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu; 50.000 m² açık alan ve 30.000 m²'lik kapalı alan üzerine kurulmuştur. İhata duvarının dış kısmında Jandarma Karakol Komutanlığı Bölük Binası, Ziyaretçi Kabul ve 2 adet 10'ar dairelik lojman binası bulunmaktadır.
9. Kurum 103 adet 3 kişilik, 61 adet tek kişilik odadan oluşmuştur. Toplam kapasitesi 368 kişidir. 3 kişilik odalar 25 m² alt kat ve 25 m² üst kat olmak üzere toplam 50 m²'dir. Üç kişilik odaların havalandırma alanları 50 m²'dir. Tek kişilik odalar 10 m²'den oluşmuş olup yan yana bulunan 2 ya da 3 adet tek kişilik oda aynı havalandırma bahçesini kullanmaktadır. Tek kişilik odaların havalandırma alanları 42 ile 50 m² arasında değişmektedir.
10. Kurumda bulunan hükümlü ve tutuklulara yönelik kurs, etkinlik, ziyaret ve boş zamanlar için Açık Spor Sahası, Halı Saha, Açık Görüş Mahalleri, Kapalı Görüş Mahalleri, Kütüphane, Derslik, Bilgisayar Dershanesi, Hazır Giyim Tekstil Atölyesi, Ağaç İşleri Atölyesi, Ahşap Süsleme Atölyesi, Elektrik Tesisatçılığı Atölyesi, Müzik Resim

² 5275 sayılı Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, madde 9.

Dershanesi, Elişi Atölyesi, Çini Atölyesi, Psiko Sosyal Yardım Servisi Grup Çalışmaları Odası, Dart-Satranç Salonu, Masa Tenisi Salonu bulunmaktadır.

11. Kurumda ısınma, merkezi kalorifer sistemi aracılığı ile sağlanmaktadır.
12. Kuruma gelen ziyaretçiler duyarlı kapıdan geçirildikten sonra elle fiziki arama yapılmaktadır. Eşya giriş-çıkışlarının kontrolü ve ceza infaz kurumlarından içeri girmesi yasak olan eşyaların engellenmesi için bina girişinde duyarlı kapı ve X-Ray cihazı bulunmaktadır.

B.1.2. Kurum Personeli

13. Kurumda görevli 207 personelin 45'i başka kurumlarda geçici görevli olduğundan kurumda 162 personel fiili olarak çalışmaktadır. Fiili olarak görevli personelin 138'i Güvenlik ve Gözetim Hizmetlerinde, 24 ise yönetim ve diğer hizmet birimlerinde görev yapmaktadır. Kurum personeli ön lisans veya lisans düzeyinde eğitim seviyesine sahiptir.

B.2. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER

14. Kurumda 73'ü hükümlü, 244'ü tutuklu olmak üzere 317 mahpus bulunmaktadır.³ Kurumda bulunan engelli mahpus sayısı 1'dir. Kurumda kadın mahpus bulunmamaktadır.

C. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

15. Sincan 1 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna girişte heyet üyelerinin ateş ölçümü ve aramaları yapılmıştır. Ziyarete yönetim ile yapılan görüşme ile başlanmış, ardından Heyet tarafından idarenin dahli olmadan günlük sayım listesinden belirlenen mahpuslar ile COVID-19 pandemisi nedeniyle koğuşlara girilmeksizin koğuş havalandırma alanlarında, sosyal mesafe kurallarına riayet edilerek maskeli şekilde görüşülmüştür. Görüşme sonrasında kamera izleme odası, kütüphane, revir, kapalı spor salonu ve açık hava spor alanları gibi ortak alanlar incelenmiş, son olarak Kurum yönetimi ile tekrar bir araya gelinmiş ve heyetin ilk gözlem ve tespitleri,

³ Bu raporda kullanılan "mahpus" sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlüleri ifade etmektedir.

tutuklu ve hükümlülerin talep ve şikâyetleri hakkında yönetim ile görüşülerek ziyaret sonlandırılmıştır.

C.1. FİZİKSEL KOŞULLAR

Kurum Kapasitesi

16. Kurumda 103 adet 3 kişilik, 61 adet tek kişilik oda bulunmaktadır. Toplam kapasitesi 368 kişi olan Kurumda ziyaret tarihinde 317 mahpus tutulmaktadır. Koşullarda Kurum kapasitesinin aşılmadığı görülmüştür. Bu nedenle kalabalıklaşma ve kalabalıklaşma sonucu ortaya çıkan sorunlarla karşılaşılmasıdır.
17. İdare, engelli mahpuslar için belirli odalara rampalar ve özel klozetler yaptırıldığını belirtmiştir. COVID-19 pandemisi nedeniyle koşullara girilmediğinden bu konuda herhangi bir gözlemde bulunulamamış ve engelli mahpusla yapılan görüşmede bu konuda herhangi bir şikâyette bulunulmamıştır.

Isınma ve Havalandırma

18. Kurumda ısınma koşullarda bulunan kalorifer sistemi ile sağlanmaktadır. İdare 2021 yılı Ocak ayı içerisinde kalorifer tesisatının yenilendiğini, peteklerin temizletildiğini belirtmiştir.
19. Bazı mahpuslar özellikle kış aylarında bazı koşulların konumlarından dolayı yeteri kadar ısınmadığını ifade etmiştir.2021 yılı Ocak ayında kalorifer ve su tesisatının yenilendiği bilgisi alındığından bu konuda herhangi bir problemin olup olmadığının takip edilmesi gerekmektedir.
20. Mahpuslara mevsimine uygun olarak örtünme eşyası verildiği ifade edilmiştir.
21. Ceza İnfaz Kurumunda her odanın havalandırması bulunmakta olup, havalandırma bahçelerinin kapıları sabah saat 08.00 ile akşam saat 17.00 arasında açık olduğu ifade edilmiştir. Bu kapıların açılıp kapatılmalarının, sayım saatlerine ve mevsim şartlarına göre uzatılıp kısaltılabildiği ifade edilmiştir.
22. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilen mahpusların havalandırma bahçelerinden yararlanma süresi ise günlük 1 saattir.

Suya Erişim

23. Kurumda 24 saat soğuk ve sıcak suya erişilmektedir. Ancak bazı koşullara konumlarından dolayı sıcak su miktarının az geldiği ve su sıcaklığının düştüğü mahpuslar tarafından belirtilmiştir. İdare 2021 yılı Ocak ayında kalorifer ve su tesisatının yenilendiğini belirtmiştir.
24. İçme suyu ihtiyacı şebekeden karşılanmaktadır. Kesinti durumunda Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu Kampüsünde 10.000 tonluk depo bulunduğu, ayrıca Ceza İnfaz Kurumuna ait 500 tonluk su deposu olduğu ifade edilmiştir. Bunun yanında mahpuslar kantinden su alabilmektedir.

Hijyen Koşulları

25. Kurumda düzenli olarak haşerelere karşı ilaçlama ve COVID-19 tedbirleri kapsamında dezenfeksiyon yapıldığı, mahpuslara ortalama ayda bir kez olmak üzere genel temizlik malzemesi verildiği, maddi imkânı olmayan mahpuslar için temizlik malzemesinin Kurum tarafından temin edildiği, düzenli aralıklarla nevresimlerin ücretsiz yıkandığı idarece belirtilmiştir. Bunun dışında temizlik malzemeleri mahpuslar tarafından kantinden de satın alınabilmektedir.
26. COVID-19 salgını ile birlikte ücretsiz maske ve dezenfektan dağıtımı yapıldığı, Kurum görevlileri ile olan her türlü temasta mutlaka maske ve eldiven takılmasına özen gösterildiği, kirli çamaşırların odadan çıkarıldıktan en az 24 saat sonra alınarak yüksek derecede yıkandığı; mektup, dilekçe gibi evraklar verilmek istendiğinde aciliyeti olanlar değerlendirildikten sonra 24 saat bekletilip evrakların gönderildiği, kapalı görüş esnasında mahpusun ailesine eşyalarını teslim etmek istemesi durumunda en az 24 saat önceden oda dışına çıkarılmasının istendiği; maske, eldiven, hijyen, beslenme ve ilaç tedavisi konusunda COVID-19 riskine karşı sağlık memuru tarafından gerekli bilgilendirmelerin yapıldığı, haftalık olarak Kurumun tüm kapalı ve açık alanlarının dezenfekte edildiği, personel yemekhanesinde tek kullanımlık kaşık, çatal ve tabldot ile tek kullanımlık tuz ve biber kullanıldığı, yine personel için tulum ve maske temin edildiği idarece ifade edilmiştir.
27. Kurumda bulunan her koşulda banyo ve tuvalet bulunmaktadır. Ancak bu alanlar birbirlerinden duvar vb. bölmelerle ayrılmamıştır. 3 kişilik odalarda kalan mahpuslar bu durumun banyo ve tuvaletin aynı anda kullanılması gerektiğinde sorun yarattığını ifade etmiştir.

28. Koşullarda eksik yatak sorunu olmamakla birlikte, birçok mahpus kullandıkları yatakların çok çabuk deforme olduğunu, yatakların eski ve yıpranmış olması nedeniyle vücut sağlığını olumsuz etkilediğini ifade etmiştir. Kurum idaresi son 6 ayda 20 adet yatağın değiştirildiğini belirtmiştir.

Tek Kişilik Odalar

29. Kurumda 61 adet tek kişilik oda bulunmaktadır. Yan yana olan 3 ayrı tek kişilik odanın kapısı ortak bir avluya açılmaktadır. Bu odalardaki mahpusların genel şikâyetleri tek tutulmaları ve sosyal faaliyetlerinin sınırlı olmasından kaynaklıdır.

30. Ziyaret edilen tek kişilik bir odada, hoparlörden gelen sesin, ses sistemindeki bozukluk nedeniyle net ve anlaşılır olmadığı ayrıca ses seviyesinin de rahatsız edecek seviyede yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

C.2. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLERE DAİR TUTUM, DAVRANIŞ VE HİZMETLERE İLİŞKİN TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

C.2.1. Yönetim, Personel ve Tutumu

31. Kurumda görev yapan personelin tamamının meslek içi eğitime tabi tutulduğu, ayrıca eğitim merkezlerince uyum eğitimleri düzenlendiği, Kurum personelinin de söz konusu eğitimlere katıldığı, alınan eğitimlerin Afet ve Acil Durumlara Müdahale Ekipleri Eğitimi, Yerde Sertifikalı İlk Yardım Eğitimi, Yerde Yangın Eğitimi, İlaç Takip Sistemi Eğitimi, Merkez Kontrol Birimi Eğitimi, Ziyaret Kabul Birimi Eğitimi, Psiko-Sosyal Birimi ARDEF (Araştırma Değerlendirme Formu) ve BİSİS (Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi) Eğitimi⁴, İyi Hal Uygulamaları Eğitici Eğitimi, X-Ray Eğitim Sertifikası Eğitimi, Manevi Rehberlik İşlemleri Eğitimi, Emanet Para ve Kıymetli Eşya Birimi Eğitimi, Emanet Eşya İşlemleri Eğitimi, X-Ray Cihazı ve Duyarlı Kapı Kullanımı Eğitimi, Personel Destek Programı Eğitimi, Eğitim ve Öğretim Servisi Birimi Eğitimi, Vardiya Personeli Uygulama Eğitimi, Firar ve Firar Girişimlerini Önleme Eğitimi, Terör

⁴ Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların kuruma kabul aşamasında psikolog ve sosyal çalışmacılar tarafından BİSİS kapsamında ARDEF doldurulmaktadır. BİSİS kapsamında doldurulan ARDEF ile hükümlünün risk ve ihtiyaçları ortaya çıkmakta ve her hükümlü/tutuklu için ekonomik, sosyal, hukuki, psiko-sosyal ve ruhsal ihtiyaçlarına uygun olarak bireysel ve grup müdahale programı belirlenmektedir. ARDEF'ten çıkan sonuçlar doğrultusunda hükümlü ve tutuklular, ihtiyaçlarına uygun bireysel müdahale ya da grup çalışmalarına yönlendirilmektedir.

Tutuklu ve Hükümlüleri ile Çalışan Personellerin Uzmanlaşma Eğitimi, Tören ve Merasim Eğitimi, Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi, Yüksek Riskli Mahkûmlara Yönelik Müdahale Programı Eğitimi, Doğal Afet ve Bilinci Eğitimi, Mahkûm Kabul ARDEF-BİSİS Eğitimi, Hükümlü Disiplin Eğitimi, İdarecilere Yönelik Personel Disiplin Eğitimi, Ceza Tehiri ve Bulaşıcı Hastalıklar Sağlık Uygulamaları Eğitimi, Kütüphane ve Yayın İşlemleri Eğitimi, Otomatik Eksternal Defibrilatör Eğitici Eğitimi, Ambar İşlemleri Eğitimi, Mektup Okuma Komisyonu Eğitimi, Dinamik Güvenlik Eğitici Eğitimi, Radikalleşmeden Uzaklaştırma Programı Eğitici Eğitimi, Avrupa Birliği Standartları Eğitimi, İş yurdu Eğitimi olduğu; bununla birlikte İnfaz ve Koruma Memuru Yetiştirme Eğitiminde insan hakları ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimlerin verildiği, personelin hassas gruplara yaklaşım konusunda yeterli donanım ve bilgiye sahip olduğu idarece belirtilmiştir.

32. Kurumda pandemi şartlarından dolayı izolasyon sisteminin uygulandığı, tutuklu ve hükümlülerle doğrudan temasta bulunan 32 personelin bulunduğu, görevli personelin mevzuat hükümleri doğrultusunda hareket ettikleri, mahpuslarla temasta olan personelin COVID-19 tedbirlerinden dolayı 7 gün çalışıp 14 gün izin kullandığı idarece ifade edilmiştir.
33. Mahpusların dilekçeleri günlük olarak sabah sayımında toplanarak hükümlü ve tutukluların dilekçesinde belirttiği mercilere gönderildiği ifade edilmiştir.
34. Yapılan görüşmelerde mahpuslar, Kurum personelinin kendilerine yaklaşımından ve davranışından genel olarak memnun olduklarını, şikâyetlerinin olmadığını belirtmişlerdir.
35. Personel sayısına ilişkin olarak; ziyaret tarihi itibarıyla mevcut 207 olan personel sayısının yeterli olduğu, ancak göreve yeni başlayan sözleşmeli personelin görev öncesi eğitilmesi gerektiği idare tarafından dile getirilmiştir.

Güvenlik, Kamera ve Yangın Söndürme Sistemi

36. Kurumun dış güvenliği Ceza İnfaz Kurumu Jandarma Komutanlığı tarafından sağlanmaktadır. Kurum çevresinde 9 adet jandarma nöbet kulesi mevcuttur. Ceza İnfaz Kurumunun çatısı ve çevresi 4'ü hareketli 47'si sabit toplam 51 dış kamera ile görüntülenmektedir. Aynı zamanda bu görüntüler merkez kontrol odasındaki 23 adet Dijital kayıt cihazı ile Hard disk ünitelerine kayıt edilmekte ve 73 monitör tarafından izlenmektedir. Ayrıca Kurum Müdürü odasında, Nöbetçi Müdür odasında ve Jandarma

bölük komutanlığında izleme monitörleri bulunmaktadır. Kayıt süreleri en az 183 gün ve üstüdür. Cezaevinin çatısında bulunan kameralardan hareketli olan kamera merkez kontrol odasından ve Jandarma Bölük Komutanının odasından kumanda edilebilmekte, 360 derece hareket ettirilerek çatı izlenebilmektedir. Kameralardan elde edilen bütün görüntüler video cihazları ile kayıt edilerek arşivlenmektedir.

37. Kurumda 186 iç mekân kamerası, 128 bahçe havalandırma kamerası ve ayrıca Avukat Görüş Mahallinde 2 adet IP Kamera ve buna ait kayıt cihazı bulunmaktadır. Toplam iç ve dış kamera sayısı 369'dur.
38. İdare kameralar tarafından görülmeyen kör bir noktanın bulunmadığını ifade etmiş, İzleme odasında yapılan incelemede de ziyaret heyetince her hangi bir kör nokta tespit edilememiştir.
39. Kurumda yangın söndürme sistemleri bulunmakta olup, idare bu ekipmanların düzenli olarak bakımlarının yaptırıldığını belirtmiştir.

C.2.2. Dış Dünya ile İletişim ve Açık Havadan Faydalanma

40. Kurumda, genellikle tek kişilik odalarda ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olan mahpuslar kalmaktadır. Bu kişilerin günlük 1 saat havalandırma alanından faydalanma hakları bulunmaktadır. Diğer mahpuslar 08:00 - 17:00 saatleri arasında havalandırma alanından faydalanmaktadır.
41. Mahpuslarla yapılan görüşmede yazdıkları mektup, faks, tebrik kartı gibi gönderilerin muhataba geç ulaştırıldığını yine kendilerine gelen mektupların da geç teslim edildiğini ifade etmişlerdir. İdare mektup, faks, tebrik kartı gibi gönderilerin mektup okuma komisyonunca okunarak gönderildiği veya teslim edildiğini, bunun da süreci geciktirdiğini, Kurumun kapasitesi, Kurumda görevli personel sayısı, pandemi tedbirleri nedeniyle Kurum görevlilerin dönüşümlü çalışması gibi hususlar nazara alındığında kurum içi gönderilerin ileri bir tarihte verilmesinin zorunluluktan kaynaklandığını ifade etmiştir.
42. Açık görüşler⁵ COVID-19 salgını nedeniyle durdurulmuştur. Açık görüşün yeniden başlatılması talebi mahpuslarca dile getirilmiştir.

⁵ 17.06.2005 tarihli Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda; "Açık görüş, hükümlü ve tutuklular ile ziyaretçilerinin maddi temasına imkân verecek şekilde, konuşulanların hazır bulunan görevli tarafından işitilebildiği ve izlenebildiği, ceza infaz kurumunun bu iş için tahsis edilmiş özel bölümünde yapılan ziyaret ve görüşmelerdir... Açık ziyaretler, bir saatten fazla olmamak

43. Kapalı görüşler⁶ COVID-19 tedbirleri gereğince Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğüne alınan 31.05.2021 tarihli 77204178-207.99.06/5611/52017 no.lu kararla hükümlü ve tutuklularca ayda 2 kez 2 kişi ile olacak şekilde yapılmaktadır. Görüşler 45 dakika olarak yaptırılmaktadır. Bu görüşmede hükümlü veya tutuklu eşi, 3.dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile vasisi, kayyım ve kendisinin belirtmiş olduğu 3 arkadaşı ile görüşebildikleri ifade edilmiştir.
44. Mahpuslardan bazıları 45 dakikalık kapalı görüşme süresinin fiilen yapılan görüşme süresi olarak değerlendirilmesini, görüşme için bekledikleri sürenin 45 dakikalık süreden sayılmamasını, 45 dakikalık bu sürenin ve 2 kişi olarak uygulanan görüşülen kişi sayısının artırılmasını istemişlerdir.
45. Mahpuslar belgelendirmeleri koşuluyla eşi, dördüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ve vasisi ile telefon görüşmesi yapabilmektedir. Telefon görüşü sıklığı Covid tedbirleri nedeniyle artırılmış olarak hükümlü veya tutuklularda haftada 20 dakika, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlarda 10 dakika olarak uygulanmaktadır.
46. Talep halinde istenen gazeteler Kurumun anlaştığı bayi aracılığıyla mahpuslara dağıtılmaktadır. İdare anlaşma yapılan bayide bulunmayan gazetelerin dağıtımının yapılmadığını ifade etmiştir. Görüşülen mahpuslar ise gazetelerin geç dağıtıldığını ve güncelliğini yitirdiğini ifade etmiş, kendilerine dağıtılan gazete çeşitliliğinin artırılmasını istemiştir.
47. Görüşme yapılan evli hükümlü ve tutuklulardan bazıları Kurum personelinin yakın nezareti olmaksızın eşleri ile mahrem görüşme imkânı tanıyan Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik madde 11 vd. hükümlerinin uygulanmasını talep etmiştir.⁷

kaydıyla 09.00 17.00 saatleri arasında yaptırılır. Ziyaret süresi, görüşmenin fiilen başladığı andan itibaren işler.”

⁶ **17.06.2005 tarihli Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik** hükümleri doğrultusunda; “Kapalı görüş, hükümlü ve tutuklular ile ziyaretçilerinin her türlü maddi temasının önlenildiği, konuşulanların hazır bulunan görevli tarafından işitilebilecek şekilde izlenebildiği ve ceza infaz kurumu idaresinin bu iş için tahsis ettiği özel bölümde yapılan görüşmelerdir... Ziyaret günleri ve saatleri ile bir hükümlü ve tutuklunun görüşebileceği ziyaretçi sayısı, kurumun fiziki yapısı ve kapasitesi dikkate alınarak, kurumca belirlenir. Görüş süresi, yarım saatten az, bir buçuk saatten fazla olacak şekilde belirlenemez. Görüş süresi, görüşmenin fiilen başladığı andan itibaren işletilir. Çocuk hükümlü ve tutuklular için ziyaret süresi bir saatten az, üç saatten fazla olmamak üzere belirlenir.”

⁷ **30.03.2013 tarihli Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmeliğin** 11’inci maddesi şu şekildedir; “Kapalı ceza infaz kurumundaki hükümlü ve tutuklulara, en geç üç ayda bir kez olmak üzere, üç saatten yirmi dört saate kadar eşleriyle kurumun bu tür ziyaretler için ayrılan bölümünde ve personelin yakın nezareti olmaksızın mahrem şekilde eş görüşmesi ödülü verilebilir.”

48. Öte yandan Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi kapsamında görüntülü görüşme sisteminin alt yapı çalışmalarının yapıldığı, bu amaçla Kuruma firma çağırılarak gerekli cihaz kurulumlarının yapıldığı, yaklaşık bir sene içinde sistemin kullanımına başlanılacağı idarece belirtilmiştir. Söz konusu proje ile mahpusların personel tarafından oda ve koğuş dışına çıkartılması suretiyle yürütülen çeşitli hizmetlerin, ses izolasyonlu bir kabin içerisinde oda ve koğuşlara yerleştirilecek multimedya cihaz marifetiyle, personel sirkülasyonuna gerek olmaksızın daha az insan kaynağı harcanarak, hızlı ve güvenilir bir biçimde gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Proje kapsamında geliştirilen içerikler; sesli ve görüntülü görüşme, sayım, dilekçe, kantin sipariş ve online ödeme, kütüphane kitap talebi, e-mektup, e-doktor ve Bakanlık iletişim uygulamalarıdır.

C.2.3. Sosyal, Kültürel, Mesleki, Eğitsel ve Sportif Etkinlikler

49. Kurumda COVID-19 tedbirlerinden dolayı 1. ve 2. kademe okuma yazma kurslarının açılmadığı, yabancı uyruklu hükümlü ve tutuklulara yönelik 1. kademe okuma yazma kursunun açılmasının ise planlamaya alındığı idarece belirtilmiştir.
50. Açık Öğretim Ortaokulunda 2, Açık Öğretim Lisesinde 13, Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinde 9, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinde 47, İstanbul Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinde 16 mahpus kayıtlıdır. Kayıt, kayıt yenileme, ders kitabı, materyal temini, sınava giriş işlemleri, sınavın gerçekleştirilmesi, sınav sonuçlarının duyurulması ve dilekçeler ile ilgili konular eğitim birimi tarafından takip edilerek yapılmaktadır. Yükseköğretim Kurumları Sınavına 10, Dikey Geçiş Sınavına 19, Kamu Personeli Seçme Sınavına 3 mahpus müracaat etmiştir. Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavına ise 8 hükümlü tutuklu katılmıştır. ÖSYM kapsamındaki sınavların duyurusu, başvurusu, kayıt yapılması, sınava giriş işlemleri ve sınav sonuçları da eğitim birimi tarafından takip edilerek yapılmaktadır.
51. Manevi rehberlik faaliyetleri kapsamında cezaevi vaizi ile dönem içerisinde 83 hükümlü tutuklu bireysel görüşme yapıldığı ifade edilmiştir.
52. İş yurdu bulunan Kurumda kantinde 2 hükümlü çalışmaktadır. Hükümlüler içerisinde kantin ve dağıtım işlerine yatkın olan 2 hükümlü seçilmiştir. Bu hükümlüler Kurum personeli ile birlikte koordineli bir şekilde belirli zaman aralığında çalışmaktadır.

53. Tutuklulara yargılandıkları mahkemeler tarafından gönderilen CD/DVD veya elektronik dosya içeriklerini inceleyebilmeleri ve savunma hazırlamaları için bilgisayar kullanımı imkânı sağlamak adına, Kurumda bulunan iş meslek atölyeleri bilgisayar sınıfına dönüştürülmüştür. 130 mahpusun savunma amaçlı bilgisayar sınıfını kullandığı ifade edilmiştir.
54. Mahpuslar Kurumda sosyal faaliyet olmadığını ve olmasını çok istediklerini belirtmişlerdir.
55. Kurumda bulunan tüm mahpuslara, oda havalandırma kapılarının açılmasıyla günde en az bir saat açık havada gezinme olanağı verilmektedir. Bu süre içerisinde bireysel spor da yapmalarına müsaade edilmektedir. Ayrıca serbest spor faaliyet programı çerçevesinde programa katılmak isteyen tüm mahpuslar, hava şartlarına göre açık spor sahası veya kapalı spor sahasından, oda oda sırayla yararlanmaktadır. Tüm odaların programdan yararlanması amacıyla düzenlenen program aylık, haftalık vb. bir süre içerisinde değil; odaların sırayla alanlardan yararlandırılması esasıyla yapıldığı için uygulama sıklığı, başvuran kişi sayısına göre değişim göstermekte ve 30 gün ila 60 günde bir sıranın kendilerine gelmesine göre program yıl boyunca sürekli tekrar ederek sürdürülmektedir. 2020 yılı Mart ayından itibaren COVID-19 önlemleri kapsamında; odalarda barındırılan tutuklu ve hükümlüler diğer odalardakilerle temas etmeden, hava şartlarına göre açık spor sahasını ya da kapalı spor salonunu kullanmakta, kapalı spor salonu ve spor malzemeleri önlemler kapsamında dezenfekte edilmekte, mahpusların odalarına gidiş gelişlerinde maske, el dezenfektanı kullanmaları sağlamakta, salon kullanıldıktan sonra havalandırılmaktadır. Mahpuslar spor yapma imkânlarının çok az olduğunu, yaklaşık iki ayda bir spor sahasını kullanabildiklerini ifade etmişlerdir.
56. Ayrıca, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk bayramı, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı gibi milli bayramlarda kapalı devre olarak bayramlarla ilgili belgesel film gösterimi yapılmıştır. Aylık olarak her güne bir tane kapalı devre belgesel film veya sinema filmi gösterimi yapılmaktadır.
57. Tek kişilik odalarda isteğe bağlı olarak açılıp kapatılabilen merkezi radyo yayını bulunmaktadır. Ayrıca odalarda merkezi yayın sunulan televizyon bulundurulabilmektedir. Merkezi yayın sisteminde hükümlü ve tutukluların eğitim, iyileştirme, boş zamanlarını değerlendirme amaçlarına yönelik olarak 34 adet televizyon ve 3 adet Radyo kanalı yayın yapmaktadır. Mahpuslarla yapılan görüşmede radyo ve televizyondaki kanal sayısının ve çeşitliliğinin artırılması talep edilmiştir.

58. Kurum kütüphanesinde 12365 kitap bulunmaktadır. Ayrıca Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesinden de kitap temin edildiği ifade edilmektedir. Kurum kütüphanesinden yılbaşından itibaren 6224 kitap ödünç alınmıştır. Ayrıca hükümlü ve tutuklulara aileleri tarafından 2021 yılı içinde 2200 kitap gönderilmiştir. Dış kantin tarafından kitap ve dergi alımı da yapılmaktadır. Her koşulda kütüphanede bulunan kitap listesinin yer aldığı bir fihrist olduğu belirtilmiş, bu husus mahpus beyanlarıyla teyit edilmiştir.
59. Hükümlü ve tutuklular, Kurum kütüphanesinden iki haftada bir 4 kitap alabilmektedir. Bu kitaplar dışında yanlarında dışardan aldıkları 5 kitap ve 3 dergi bulundurabildikleri, ders kitaplarının ise bu kotaya dâhil edilmediği belirtilmiştir.
60. COVID-19 salgını ile birlikte spor faaliyetlerinde de aksamaların yaşandığı hem idare hem de mahpuslarca dile getirilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde gerekli önlemler alınmak suretiyle farklı odalarda bulunanların aynı anda sportif faaliyetlerden faydalandırılması talebi dile getirilmiştir.
61. Mahpuslarla yapılan görüşmede Kurum kantininde 17.06.2005 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda Kurumun koğuş, oda ve eklentilerinde beslenmesine imkân tanınan evcil hayvan satışının yapılması istenmiştir.
62. Görüşme yapılan bazı mahpuslar ise Kurum kantininin de televizyon satışının yapılmasını istemiştir.

C.2.4. Sağlık ve Beslenme

Sağlık Hizmetleri

63. Kurum revirinde Sağlık Bakanlığından görevlendirilerek gelen 1 aile hekimi, 4 sağlık memuru görev yapmaktadır. Çalışma sistemi doğrultusunda Kurumda 24 saat görevli sağlık memuru bulunmaktadır.
64. Haftada 1 veya 2 gün Kuruma doktor geldiği, normal dönemde Kuruma haftada 1 gün dış hekimi geldiği ancak dış hekiminin askerlik görevi nedeniyle Kurumda bulunmadığı ifade edilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar dış doktorunun olmaması nedeniyle dış tedavileri konusunda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir.
65. Aile Hekimi tarafından hastaneye sevki uygun görülen mahpusların öncelik ve önem sırasına göre en kısa sürede jandarma kolluk kuvvetlerine bildirilerek sevkleri sağlanmaktadır.

66. Ceza İnfaz Kurumundan sevk işlemi, hükümlü veya tutuklunun İnfaz ve Koruma Memurları tarafından jandarma ekiplerine teslimi ile başlamaktadır. Akabinde İnfaz ve Koruma Memurları eşliğinde hastaneye gidiş ve geliş işlemleri yapılmaktadır. Sevk sırasında jandarma ekiplerince güvenlik sağlanmaktadır.
67. Sevk edilen mahpusun hastane dönüşünde COVID-19 tedbirleri kapsamında 14 gün ayrı bir odada izolasyona tabi tutulduğu, PCR testi yapılarak testin negatif çıkması durumunda odasına yerleştirildiği ifade edilmiştir.
68. Kurumda kronik hastalığı olan mahpusların takip altında oldukları, kontrolleri ve muayenelerinin düzenli olarak yapıldığı ifade edilmiş, bu konuda görüşülen mahpuslardan herhangi bir şikâyet alınmadığı, söz konusu mahpuslar psiko-sosyal servis ile olan iletişimlerinin iyi olduğunu, sağlık hizmetlerine erişimde herhangi bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir.
69. Kurumda mahpuslara yazılan ilaçlara ilişkin reçetenin aynı gün anlaşmalı olunan eczanelere teslim edildiği, eczane tarafından hazırlanan ilaçların yine aynı gün içerisinde Kuruma getirilerek dağıtımlarının yapıldığı, ruh sağlığı ile ilgili ilaçların bizzat sağlık personeli tarafından günlük olarak verildiği belirtilmiştir.
70. Açlık grevinde olan mahpusun bulunmadığı Kurumda, açlık grevi olması halinde öncelikle kişinin Kurum Aile Hekimine çıkarılarak muayenesinin yapıldığı, günlük iâşesi verilerek günlük tansiyon, ateş, nabız, kilo takibinin yapıp kayıt altına alındığı, doktorun bilgilendirildiği, hayati risk durumunda ilk muayenesi yapılan hükümlü ve tutuklunun acil servise yönlendirildiği belirtilmiştir.
71. Kurumda görevli tüm personelin bulaşıcı hastalıklar ve gerekli tedbirler konusunda bilgilendirildiği, bu kapsamda her türlü temasta maske ve eldiven takılmasına özen gösterildiği ifade edilmiştir. Ziyaret heyetince, alınan tedbirler konusunda herhangi bir eksiklik gözlemlenmemiştir.
72. Kurumda toplam 23 mahpus ve 55 memur COVID-19 hastalığı geçirmiş ancak COVID-19 kaynaklı vefat yaşanmamıştır.
73. Kurum idaresi, ziyaret tarihi itibarıyla 248 mahpusun aşısı olduğunu ve aşılamanın devam ettiğini, yakın tarihte tamamlanacağını belirtmiştir.
74. Kurumda bulunan psiko-sosyal yardım servisi, çalışmalarını bir psikolog ve bir sosyal çalışmacı ile sürdürmektedir. Söz konusu servis, personel ve mahpusların ruh ve beden sağlığı ile bütünlüğüne ilişkin koruyucu, geliştirici programları araştırmakta, uygulamakta ve gerektiğinde tedavi sürecine katılarak psikolojik destek ve müdahalede bulunmaktadır. Ayrıca mahpusların bireysel özelliklerini, yaşam koşullarını ve suç

işleme nedenlerini belirleyerek bireysel gelişmelerine yardımcı olarak, kurum ve toplum yaşamına uyumlarını sağlamakta ve bireyin yeniden suç işlemesini engellemek amacıyla gerektiğinde kurumun en üst amirinin bilgisi dâhilinde, aileler ve sosyal çevreyle görüşmeler yapmaktadır.

Beslenme

75. Yemeklerin Kampüs içinde yer alan Açık Ceza İnfaz Kurumundan geldiği, yemek miktarı ve çeşitliliğinin Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumundaki uzman diyetisyenler tarafından belirlendiği, doktor raporuyla herhangi bir sağlık sorunu olduğu bildirilen mahpuslar için Kurumun talimatıyla diyetisyen öncülüğünde özel diyet uygulandığı ifade edilmiştir.
76. Haftalık yemek listesi ve manavda bulunan meyvelerin bilgisi pazartesi günleri Kurum hoparlöründen anons edildiği ifade edilmiştir. Görüşülen mahpuslar yapılan anonsu sağlıklı şekilde duyamadıkları için yemek listelerini takip edemediklerini söylemişlerdir.
77. Kurum personeli ile mahpuslara aynı yemeğin sunulduğu, mahpusların yemeklerini kendi odalarında yediği öğrenilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmede yemeklerden genel olarak memnun oldukları görülmüştür.
78. Ziyaret heyeti de öğlen yemeğini Kurum yemekhanesinde yemiş, yemek çeşidinin yeterli ve yemek miktarının doyurucu olduğu, ayrıca yemekhanenin de hijyenik koşullarda pandemi şartlarına uygun hizmet verdiği gözlemlenmiştir.
79. Mahpuslar kantine erişimde herhangi bir sorun yaşamadıklarını, liste değişimi olduğunda bilgilendirme yapıldığını, deodorant ve parfüm gibi kişisel bakım ürünlerinin bulundurulmasını, mevsimine uygun meyve ve sebze çeşitliliği ile ürün kalitesinin artırılmasını talep etmişlerdir.

D.DEĞERLENDİRME

80. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek bir iletişim doğrultusunda işbirliği esasına dayanmaktadır. Bu çerçevede Kurum idaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği işbirliğine açık tutumları ziyaret heyetimiz tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.
81. Mahpuslara yargılandıkları mahkemeler tarafından gönderilen CD, DVD veya elektronik dosya içeriklerini inceleyebilmeleri ve savunmalarını hazırlamaları için

oluşturulan bilgisayar sınıfları iyi uygulama örneği olarak değerlendirilmiş ve takdirle karşılanmıştır.

E. TAVSİYELER

Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

82. Mahpuslarca eski ve yıpranmış olduğu ifade edilen vücut sağlığını olumsuz etkileyen yatakların değiştirilmesi⁸,
83. Bazı mahpuslarca ifade edilen koğuşlardaki sıcak su ve ısınma sorununun, 2021 yılının Ocak ayında tesisat yenilediğinden her hangi bir sorun yaşanmaması adına gerekli takibinin yapılması,
84. Mahpusları bilgilendirmek ve anons için kullanılan koğuş hoparlörlerinde daha anlaşılabilir olması için gerekli düzenlemenin yapılması,
85. Anons şeklinde yapıldığı bildirilen haftalık yemek ve kantindeki ürün listesi gibi ilanların, mahpusların daha sağlıklı bilgilendirilmeleri adına odalarında bulunan TV'lerden yayınlanması,
86. Mahpusların dış dünya ile temasını sağlayan mektup, tebrik kartı gibi gönderilerin Kurumdan gönderilme ve Kurumda teslim edilme tarihlerinde gecikmeye mahal verilmemesi⁹,
87. Yapılan kapalı görüşlerde ayda 2 kez ve 2 kişi şeklindeki uygulamada görüşülen kişi sayısının artırılması, birden fazla kişiyle özellikle anne, baba, eş ve çocuklardan birkaçıyla aynı anda görüşme yapılmasına imkân tanınması, görüş süresinin görüşmenin fiilen başladığı andan itibaren işletilmeye başlanması ve 45 dakikalık kapalı görüş süresinin artırılması¹⁰,
88. Spor faaliyetlerinin Covid-19 salgını nedeniyle kısıtlandığı, mahpusların bu imkânlardan yeteri kadar faydalanamadıkları değerlendirildiğinden, salgın açısından risk

⁸ Konuya ilişkin Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamelenin veya Cezanın Önlenmesi Komitesi(CPT)'nin standardı şu şekildedir ; “Barınma alanı uygun şekilde döşenmiş olmalıdır (yatak, masa, sandalye/tabure, dolap)”

⁹ Konuya ilişkin Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamelenin veya Cezanın Önlenmesi Komitesi(CPT)'nin standardı şu şekildedir; “Tutuklu ve hükümlülerin dış dünya ile temasını arttırmak esastır; bu temasa ilişkin her türlü kısıtlama, yalnızca güvenlik/emniyet açısından kabul edilebilir kaygılar veya kaynak eksikliği nedeniyle söz konusu olabilir.”

¹⁰ Konuya ilişkin Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik madde 10/2 şu şekildedir; “Görüş süresi, yarım saatten az, bir buçuk saatten fazla olacak şekilde belirlenemez. Görüş süresi, görüşmenin fiilen başladığı andan itibaren işletilir. Çocuk hükümlü ve tutuklular için ziyaret süresi bir saatten az, üç saatten fazla olmamak üzere belirlenir.”

- oluşturmayacak şekilde aynı ve farklı odalarda bulunan mahpusların birlikte spor faaliyetlerinden faydalandırılması¹¹,
89. Mahpusların sosyalleşmesi, eğitilmesi ve çalışmalarını amacıyla düzenlenmesi gereken aktivitelerin yeterli olmadığı değerlendirildiğinden, iş meslek atölyelerinin tekrar faaliyete geçirilmesi¹²,
90. Kurum kantininde televizyon satışının yapılması,
91. Kurum kantininde mevzuat hükümleri doğrultusunda beslenmesine imkân tanınan evcil hayvan satışının yapılması,
92. Mahpuslara verilebilecek gazete çeşitliliğinin artırılarak gazetelerin güncelliğini yitirmeden özgürlüğünden yoksun bırakılanlara teslim edilmesinin sağlanması,
93. Tek kişilik odalarda bulunan merkezi radyo yayınındaki kanal sayısının artırılması,
94. Deodorant, parfüm gibi kişisel bakım ürünleri ile mevsimine uygun meyve ve sebze çeşitliliğinin Kurum kantininde bulundurulması sağlanarak kantindeki ürün kalitesinin artırılması,
95. Dış doktoru bulunmayan ceza infaz kurumunda mahpusların yetkin bir dış hekime erişimlerinin sağlanması¹³,

Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

96. Koşullarda aynı yerde bulunup birbirinden duvar vb. bölmelerle ayrılmayan tuvalet ve banyonun, kullanım kolaylığı sağlamak ve mahremiyete saygı göstermek amacıyla bütçe imkânları doğrultusunda yeniden düzenlenmesi¹⁴,

¹¹ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 24:“1- Mahpuslara sağlık hizmeti sağlanması, devletin sorumluluğudur. Mahpuslar, topluma sağlanan mevcut sağlık standartlarından aynı şekilde yararlanır ve hukuki statülerine dayalı ayrımcılık olmaksızın, gerekli sağlık hizmetlerine ücretsiz erişime sahip olurlar.

2- Sağlık hizmetleri, genel halk sağlığı idaresi ile yakın ilişki içinde ve HIV, tüberküloz ve diğer bulaşıcı hastalıklar ile uyuşturucu bağımlılığı da dâhil olmak üzere, tedavi ve bakımın sürekliliğini sağlayacak tarzda düzenlenir.” ; Ayrıca Bkz. Avrupa Cezaevi Kuralları, Tutuklu ve hükümlülere günde en az bir saat açık havada egzersiz yapma imkânı verilmelidir. (EPR, Kural 27.1); Açık havadaki egzersiz alanları, tutuklu ve hükümlülerin egzersiz yapabilmesi için makul derecede büyük ve kötü hava koşullarına karşı koruma sağlayacak şekilde olmalıdır. (CPT standartları)

¹²Konuya ilişkin Avrupa Cezaevi Kuralları(EPR) Kural 25.2 şu şekildedir; “Tutuklu ve hükümlülerin yeterli kişisel ve sosyal temasta bulunabilmesi için her gün gerektiği kadar süreyle odalarının dışında zaman geçirmelerine izin verilmelidir.”

Ayrıca konuya ilişkin 2.Genel Rapordaki CPT standardı şu şekildedir; “Tutuklu ve hükümlüler, günün makul bir süresini (8 saat veya daha fazla), çeşitli amaçlara yönelik değişik faaliyetler yapmak üzere odalarının dışında geçirmelidir.”

¹³ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 25.2 ve Avrupa Cezaevi Kuralları 41.5 şu şekildedir; “Tüm tutuklu ve hükümlüler için yetkin dış hekime erişim sağlanmalıdır.”

¹⁴ Konuya ilişkin Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamelenin veya Cezanın Önlenmesi Komitesi'nin standardı (CPT/Inf(2015)44) şu şekildedir; “Tuvalet tutuklu ve hükümlülerin barındığı yerde

97. Ceza İnfaz Kurumlarında istihdam edilen sözleşmeli personelin, göreve başlamadan önce başta insan hakları alanında olmak üzere yürüttükleri kamu hizmetlerini gereği gibi yapabilmeleri adına hazırlayıcı eğitime tabi tutulması,

Gerektiği tavsiye edilmektedir.

olmalı (tercihen ek bir bölümde) veya tutuklu ve hükümlülerin tuvalet ihtiyaçlarını gidermeleri için geceleri dâhil olmak üzere her zaman odalarından gecikmeden çıkartılmaları sağlanmalıdır. Koşu içindeki tuvaletlerin duvarları tavana kadar olmalıdır.”